

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรม

2.1 แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องดัชนีความสุขของพนักงานในนิคมอุตสาหกรรมลำพูนซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาและรวบรวมแนวคิดทฤษฎีต่างๆที่เกี่ยวข้องดังนี้

2.1.1. แนวคิดเกี่ยวกับความสุข

2.1.2. แนวคิดองค์กรแห่งความสุข

2.2.1 แนวคิดเกี่ยวกับความสุข

ในบทความเรื่องเครื่องชี้วัดการติดตามประเมินผลแผนพัฒนาฉบับที่ 8 กล่าวไว้ว่า ประชาชนมีความต้องการรายได้เพราะเหตุว่ารายได้ทำให้สามารถเป็นเจ้าของสินค้าและบริการต่างๆที่ต้องการบริโภคได้ยิ่งมีรายได้มากก็ยิ่งแสวงหาสินค้าและบริการได้มากยิ่งขึ้นดังนั้นการเป็นเจ้าของสินค้าและบริการต่างๆย่อมเป็นเครื่องมือหรือปัจจัยที่ทำให้คนสามารถมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นหรือมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นได้แต่ก็ต้องถือว่ารายได้ดังกล่าวเป็นเพียงเครื่องมือที่จะนำไปสู่เป้าหมายสุดท้ายของการพัฒนาเท่านั้น ฉะนั้น “ความอยู่ดีมีสุข “ต้องพิจารณาในขอบเขตของความสำเร็จของแต่ละปัจเจกบุคคลไม่ใช่เพียงแค่การพิจารณา” เครื่องมือ “ที่ประชาชนเป็นเจ้าของและใช้ไปสู่จุดหมายปลายทางเท่านั้นเช่นมาตรฐานการดำรงชีวิตไม่ใช่เป็นเรื่องของการเป็นเจ้าของสินค้าและบริการแต่เป็นเรื่องของการดำรงชีวิตด้วยเหตุผลดังกล่าวทำให้ศาสตราจารย์เซนได้พัฒนาความคิดเกี่ยวกับ” ภารกิจ “และ” สมรรถภาพ”เพื่ออธิบายความอยู่ดีมีสุขโดยให้” ภารกิจ “หมายถึงความสำเร็จและ” สมรรถภาพ “หมายถึงความสามารถที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ” ภารกิจ “เป็นเรื่องที่เชื่อมโยงโดยตรงกับทางเลือกดำเนินชีวิตของแต่ละปัจเจกบุคคลในขณะที่” สมรรถภาพ “เกี่ยวข้องกับทางเลือกหรืออิสรภาพที่บุคคลสามารถเลือกหาในการดำรงชีวิตกับหรือแสวงหาความสำเร็จในชีวิต ตัวอย่างเช่น ในกรณีประเทศหนึ่งได้ประสบความสำเร็จในเรื่องของการลดอัตราการตายของประชากรลงมากจนมีผลให้รายได้ต่อหัวของประชากรลดลงด้วยเหตุที่มีจำนวนของประชากรเพิ่มขึ้นซึ่งเกิดจากอัตราการตายที่ลดลงเราไม่สามารถระบุได้ว่ามาตรฐานการ

ดำรงชีวิตของประชาชนในประเทศดังกล่าวดีขึ้นหรือเลวลง เราคงจะไม่ได้คำตอบในประเด็นนี้ชัดเจนกล่าวคือระดับรายได้ต่อหัวที่ลดลงส่งผลให้ประเทศนั้นยากจนลงแต่ในขณะเดียวกันก็ปรากฏว่าประเทศนั้นได้มีการพัฒนาอายุขัยเฉลี่ยของประชาชนให้ยาวนานขึ้นตัวอย่างนี้สะท้อนให้เห็นความสัมพันธ์ที่ซับซ้อนระหว่างรายได้และขีดความสามารถของประชาชน

อันสามารถนำไปสู่ความสุขอันสูงสุดของสังคมได้ด้วยกลไกของตลาด(Invisible Hand)นั่นเอง แต่ในความเป็นจริงแล้วความสุขที่ได้มานั้นมีปัจจัยที่มากกว่าเงินและเสรีภาพในการเลือกที่มีผลต่อความสุขของบุคคลซึ่งในทางเศรษฐศาสตร์ที่ควรคำนึงถึงเช่นกันเช่นความต้องการของคนที่ไม่คงที่จากการเปรียบเทียบกับคนอื่นคนต้องการความมั่นคงในงานในครอบครัวและในสภาพแวดล้อมของสังคมตลอดจนความต้องการที่จะไว้ใจผู้อื่นลดน้อยลงสาเหตุหนึ่งจากการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานมากขึ้นนอกจากนี้ นกคด กรรณิกา และคณะ (2550) ได้ให้คำนิยามของความสุขของประชาชนทั้งประเทศว่า เป็นการประเมินภาพรวมของชีวิตประชาชนทั้งประเทศที่ประกอบไปด้วย การอยู่เย็นเป็นสุข (Well-being) ความพึงพอใจในชีวิต (Life Satisfaction) คุณภาพชีวิต (Quality of Life) และการพบกันระหว่างความคาดหวังความต้องการกับความเป็นจริง (Self Actualization) สำหรับคำนิยามความสุข (Happiness) ในงานวิจัยชิ้นนี้คือระดับความรู้สึกที่เกิดขึ้นในแต่ละบุคคลซึ่งเป็นความรู้สึกที่ดีหรือความรู้สึกในเชิงบวกเช่นความสนุกสนานเป็นต้นและมีความหมายตรงข้ามกับความไม่สุข(Unhappiness) นั่นเอง

สำหรับกรมสุขภาพจิตกล่าวว่าปัจจัยหลายอย่างทั้งจากปัจจัยภายนอกและภายในตัวบุคคลมีผลต่อความสุขของตัวบุคคลซึ่งความสุขของคนนั้นมีปัจจัยมากกว่าเรื่องเงินและเสรีภาพกับความจริงในเรื่องของความสุข12ประการดังนี้

- 1) ความสุขเป็นประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรมและสามารถวัดได้ด้วยวิธีการต่างๆเช่นการสอบถามการวัดกระแสคลื่นไฟฟ้าในสมอง เป็นต้น
- 2) การแสวงหาความสุขเป็นธรรมชาติของมนุษย์โดยมนุษย์เองนั้นจะหาวิธีสร้างความสุขโดยเปรียบเทียบต้นทุนและผลที่จะได้รับจากวิธีต่างๆ
- 3) สังคมที่ดีที่สุดคือสังคมที่มีความสุขมากที่สุดดังนั้นนโยบายสาธารณะควรมีเป้าหมายเพื่อสร้างความสุขและลดความทุกข์แก่สังคมให้มากที่สุด

4) สังคมจะไม่มีความสุขเพิ่มขึ้นยกเว้นคนในสังคมมีเป้าหมายร่วมกันว่าต้องการให้สังคมมีความสุขเพิ่มขึ้นเนื่องจากความสุขของคนขึ้นกับพฤติกรรมของผู้อื่นด้วยถ้าทุกคนยอมรับเป้าหมายของความสุขในสังคมจึงจะสามารถร่วมกันจัดระบบสังคมให้เกิดประโยชน์สาธารณะขึ้นได้

4) สังคมจะไม่มีความสุขเพิ่มขึ้นยกเว้นคนในสังคมมีเป้าหมายร่วมกันว่าต้องการให้สังคมมีความสุขเพิ่มขึ้นเนื่องจากความสุขของคนขึ้นกับพฤติกรรมของผู้อื่นด้วยถ้าทุกคนยอมรับเป้าหมายของความสุขในสังคมจึงจะสามารถร่วมกันจัดระบบสังคมให้เกิดประโยชน์สาธารณะขึ้นได้

5) มีเพื่อนมีครอบครัวมีงานทำเป็นความสุขที่นอกเหนือจากเรื่องเงินดังนั้นปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลไม่ใช่เป็นเพียงกระบวนการสู่เป้าหมายแต่เป็นสิ่งที่สร้างความสุขให้ตัวบุคคลด้วย

6) ความเชื่อถือในศาสนา นโยบายที่สามารถส่งเสริมความไว้วางใจให้เกิดขึ้นในสังคมจึงเป็นสิ่งสำคัญมากนโยบายดังกล่าวได้แก่การให้การศึกษาด้านจริยธรรมการสร้างครอบครัวชุมชนและที่ทำงานที่อบอุ่นมั่นคงนอกจากนั้นต้องคำนึงถึงผลดีและผลเสียของการปรับสภาพการทำงานให้มีความยืดหยุ่นและเปลี่ยนแปลง (Flexibility and Change) เทียบกับความคงที่และแน่นอน (Inflexibility and Predictability) ให้ดีโดยเฉพาะการนำมาใช้กับภาครัฐเนื่องจากคนจะมีความสุขและความภูมิใจในงานของตนนั้นมักมาจากการช่วยเหลือผู้อื่นเป็นแรงจูงใจที่สำคัญในการทำงาน (Satisfaction of Professional Norm) การตั้งเป้าหมายและดึงดูดใจให้ทำงานและวิธีการแบบ Pay for Performance อาจทำให้แรงจูงใจเดิมลดลงและไม่ใช่วิธีที่ดีที่สุดของการเพิ่มการปฏิรูปของภาครัฐ

7) คนมีความทุกข์กับสิ่งที่สูญเสียไปง่ายกว่าการดีใจกับสิ่งที่ได้มาใหม่ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงต่างๆต้องคำนึงถึงปัจจัยเหล่านี้ด้วยเพราะคนมีความยึดติดกับสถานภาพปัจจุบันนอกจากนั้นคนชอบสภาพแวดล้อมที่คุ้นเคยดังนั้นการเคลื่อนย้ายแรงงานและถิ่นฐานอาจทำให้ประสิทธิภาพของประเทศมากขึ้นแต่คนมีความสุขน้อยลงเพราะข้อเท็จจริงที่ชี้ว่าความปลอดภัยในสังคมและสุขภาพจิตจะด้อยลงในสภาพสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงสูง

8) คนที่ใส่ใจกับสถานะทางสังคมอย่างยิ่งจะเป็นคนคนที่มีความวิตกกังวลที่ต้องการจะดีกว่าคนอื่นนี่คือสาเหตุสำคัญที่ทำให้สังคมไม่ได้มีความสุขเพิ่มขึ้นถึงแม้จะมีความก้าวหน้าในการพัฒนาไปมากเมื่อมีคนรู้สึกดีขึ้นก็จะมีคนอื่นที่รู้สึกแย่ลงโดยเปรียบเทียบการที่คนทำงานเพิ่มขึ้นมีรายได้เพิ่มขึ้นก็ทำให้คนอื่นมีความสุขมากขึ้นและนโยบายสำคัญที่จะช่วยลดปัญหานี้มี 2 เรื่องคือ

8.1) ภาษีจะช่วยบรรเทาการแข่งขันอย่างไม่หยุดหย่อนได้และอาจเป็นสิ่งที่ดีที่คนจะลดการทำงานลงถ้าสังคมโดยรวมจะมีความสุขมากขึ้น

8.2) การศึกษาจำเป็นต้องสอนเยาวชนให้มีความนิยมที่ถูกต้องในเรื่องของสถานะทางสังคมและปลูกฝังให้มีความเอื้ออาทรต่อผู้อื่น

9) บุคคลจะมีการปรับตัวกับสิ่งใหม่อยู่เสมอเมื่อได้สิ่งที่ดีขึ้นแล้วระยะหนึ่งก็จะรู้สึกเคยชิน ดังเช่นการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจจึงไม่ทำให้คนรู้สึกมีความสุขยาวนานรายได้ในปีต่อไปจะต้องเพิ่มขึ้นมากกว่าที่เคยได้รับบุคคลจึงจะรู้สึกมีความสุขคนจึงเสียดการหาเงินเช่นเดียวกับเสียดคบบุหรืดังนั้นภาษีจึงเป็นเครื่องมือที่สามารถลดพฤติกรรมทำงานหนักจนเกินไปที่เป็นผลเสียระยะยาวต่อความสุขของบุคคลลงได้

10) คนที่ยังรวยยังมีความสุขกับเงินน้อยลงเงินจำนวนเท่ากันจะสร้างความสุขให้กับคนจนได้มากกว่าคนรวยดังนั้นนโยบายลดช่องว่างของรายได้ระหว่างชนชั้นในสังคมและระหว่างประเทศร่ำรวยกับประเทศยากจนจะช่วยเพิ่มความสุขของสังคมโดยรวม

11) ความสุขขึ้นอยู่กับปัจจัยภายในของบุคคลมากกว่าปัจจัยภายนอก ระบบการศึกษาควรมุ่งเพิ่มปัจจัยภายในตัวบุคคล และการฝึกจิต เช่น การนั่งสมาธิ เป็นต้น

12) นโยบายสาธารณะมีผลต่อการลดความทุกข์ได้ง่ายกว่าการสร้างความสุขเนื่องสาเหตุของความทุกข์และการจัดทุกข์มันเห็นได้ง่ายกว่านโยบายสาธารณะจึงควรมุ่งไปที่กลุ่มคนที่มีความทุกข์ในสังคมมากกว่า

ในประเทศสหรัฐ Gallup-Healthways ก็ได้จัดทำดัชนีการวัดระดับความอยู่ดีมีสุข (Well-being Index) ดังตารางที่ 1 ของประชากรที่อาศัยอยู่ในประเทศกว่า 50 รัฐ ทั้งความแตกต่างของชนชาติ สปีชีวิศาสตร์ภาษา ฯลฯ กว่า 1,062,023 คนตั้งแต่ปีมกราคม 2551 ถึงมกราคม 2554 ด้วยการสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์และทางจดหมายโดยข้อมูลที่ได้จะทำการถ่วงน้ำหนักรายวันเพื่อการชดเชยกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ถูกเลือกกับกลุ่มตัวอย่างที่ถูกเลือกโดยแบ่งออกเป็น 5 ภูมิภาคของประเทศ 6 ตัวแปรดังแสดงในตารางที่ 4 และพบว่าในด้านตัวแปรทุกตัวมีค่าเพิ่มขึ้นจากเดิมที่เป็นอยู่เป็นบวก ยกเว้นด้านสิ่งแวดล้อมในการทำงาน (Work Environment) ที่มีอัตราการติดลบลดลงเท่ากับ 0.2% ในเดือนมกราคม 2554 ที่ผ่านมามีตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2.1 ตัวแปรดัชนีวัดรวมความสุขระดับชาติของประเทศสหรัฐอเมริกา

ตัวแปร	เป้าหมาย
<p>วิวัฒนาการชีวิต (Life Evolution) มีความเจริญรุ่งเรืองในชีวิต, มีการคืนรน หรือมีความสุขทุกข์</p> <p>สุขภาพทางอารมณ์ (Emotional Health) มีการยิ้มหรือหัวเราะหรือไม่, ได้รับการรักษาด้วย ความเคารพ, มีความเพลิดเพลินความสุขกังวลเศร้า , มีความโกรธความเครียดหรือไม่, มีการเรียนรู้หรือ การทำบางสิ่งบางอย่าง หรือมีอาการซึมเศร้าหรือไม่</p> <p>สุขภาพกาย (Physical Health) วัดจากวันลาป่วยในเดือนที่ผ่านมา, ภาวะโรค ปัญหาสุขภาพที่ได้รับในทางของกิจกรรมปกติ, โรค อ้วน, หัวใจ, ไช้หัวใจใหญ่, อาการปวดหัวเป็นต้น</p> <p>พฤติกรรมสุขภาพ (Healthy Behavior) มีการสูบบุหรี่, รับประทานอาหารเพื่อสุขภาพ, การ บริโภคประจำสัปดาห์ของผักและผลไม้ความถี่การ ออกกำลังกายประจำสัปดาห์สภาพแวดล้อมในงาน</p>	<p>ดัชนีความอยู่ดีมีสุข “U.S. Well-being”</p>

ที่มา: Gallup-Healthways Well-Being Index Data, Gallup-Healthways Monthly U.S. Well-being Report, 2011, www.well-being.com

ตารางที่ 2.1 ตัวแปรดัชนีมวลรวมความสุขระดับชาติของสหรัฐอเมริกา(ต่อ)

ตัวแปร	เป้าหมาย
<p>สภาพแวดล้อมในงาน (Work Environment)</p> <p>ความพึงพอใจในงานความสามารถในการใช้จุดแข็งหนึ่งของที่ทำงานรักษาผู้ดูแลผลประโยชน์ของตนเอง เช่น หัวหน้างานหรือผู้ร่วมงาน, หัวหน้างานสร้างสภาพแวดล้อมการทำงานเปิดรับความคิดเห็นและไว้วางใจ</p> <p>การเข้าถึงปัจจัยแบบพื้นฐาน (Basic Access)</p> <p>ความพึงพอใจกับชุมชนหรือพื้นที่เริ่มดีขึ้นสามารถเป็นที่พักอาศัย, มีน้ำสะอาด, ยา, สถานที่ที่ปลอดภัยเพื่อการออกกำลังกาย, ผลไม้ราคาไม่แพงและผักรู้สึกปลอดภัยเดินคนเดียวในเวลากลางคืน, เงินมากพอสำหรับอาหาร, เงินมากพอสำหรับการดูแลสุขภาพเข้าเยี่ยมชมทันตแพทย์เมื่อเร็ว ๆ นี้เพื่อให้แพทย์, การเข้าถึงการประกันสุขภาพ</p>	<p>ดัชนีความอยู่ดีมีสุข</p> <p>“U.S. Well-being”</p>

ที่มา: Gallup-Healthways Well-Being Index Data, Gallup-Healthways Monthly U.S. Well-being Report, 2011, www.well-being.com.

สำหรับมาตรตัวชี้วัดความสุขในประเทศไทยแล้วสถาบันวิจัยสังคมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้จัดโครงการสัมมนาเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมระดับภาคโดยมุ่งเน้นให้ประชาชนและชุมชนในระดับภาคได้มีส่วนร่วมในการคิดและเสนอประเด็นที่มุ่งไปสู่ความสุขและภาคเหนือเองได้ทำการสรุปแต่ละประเด็นและปัญหาในตารางที่ 4 แสดงไว้และเนื่องด้วยความสำคัญทางด้านความอยู่ดีมีสุขแล้วแผนพัฒนาฯ ได้บรรจุมาตรการประกอบไว้ในแต่ละแผนเพื่อผลลัพธ์ที่สูงสุดด้วยดังตารางที่ 2.2

ตารางที่ 2.2 สรุปประเด็นปัญหาและความอยู่ดีมีสุขในภาคเหนือ

ประเด็นความ” อยู่ดีมีสุข“	
สาธารณสุขและโภชนาการ	อันตรายจากสารเคมีการเกษตรยาเสพติดยังบริโภคอาหาร สุกๆดิบๆขาดความรู้เรื่องยาแผนปัจจุบันสถานีนอนมัยอยู่ ไกลการบริการ โรคกระเพาะ
การศึกษา	สถานศึกษาอยู่ไกลจากชุมชนขาดโอกาสในการศึกษา ระดับสูงทุนการศึกษา
ชีวิตการทำงาน	กตราคาค่าแรงต่งงานแรงงานพม่า
ความยากจนความไม่เท่าเทียมกันและ สวัสดิการ	ไม่มีที่จำหน่ายผลผลิตราคาผลผลิตตกต่ำยังขาดความรู้เรื่อง เกษตรกรรมรายได้ไม่พอกับค่าใช้จ่ายต้นทุนสูงถูกกดราคา ไม่มีเงินออม
ชีวิตครอบครัว	ครอบครัวแตกแยกเยาวชนชดชยาเล่นการพนันแม่บ้านติด สุราครอบครัวแตกแยกจากการหางานทำ
สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย	มีการใช้สารเคมีเกินขนาดในการเกษตรมีการตัดไม้ทำลาย ป่าน้ำสะอาดยังไม่ดีพอไม่มีการกำจัดขยะมูลฝอยการแย่ง ชิงทรัพยากรไฟฟ้าดินเสื่อมคุณภาพขยะ
ประชากรรัฐ	อำนาจต่อรองกับพ่อค้าอำนาจในการรักษาทรัพยากรของ ชุมชน

ที่มา: รายงานสัมมนาเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเรื่อง”ความอยู่ดีมีสุข”สถาบันวิจัยสังคม
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ,กันยายน 2542 หน้า6

ในการติดตามประเมินแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติตั้งแต่ฉบับที่ 8-1 เป็นต้นมาและ
เพื่อสะท้อนแนวคิดการพัฒนาให้ไปสู่เป้าหมายความอยู่ดีมีสุข (Well-being) ของประชาชนที่มุ่งเน้น
และให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนเป็นหลักสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม
แห่งชาติได้พัฒนาดัชนีชี้วัดขั้นใหม่เพื่อให้สอดคล้องกับแนวคิดของแผนพัฒนาฯฉบับที่ 8 และ 9

รวม 2 คำนี้อีกคือ” คำนี้อายุดีมีสุข “เพื่อใช้วัดผลกระทบหน่วยสุดท้ายของการพัฒนาที่เกิดขึ้นกับคนอย่างเป็นองค์รวม และ” คำนี้อายุดีมีสุขเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ “ที่วัดความสามารถในการพึ่งตนเองภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจการปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลกการเจริญเติบโตอย่างมีเสถียรภาพและการกระจายผลประโยชน์ของการพัฒนาอย่างเป็นธรรม(รายงานการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ: ความอยู่ดีมีสุขของคนไทย2545 ;:4)การประเมินผลความอยู่ดีมีสุขของคนไทยตามปรัชญาของแผนพัฒนาฯฉบับที่ 8 และ 9 ที่เน้นคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนานั้น ได้ให้ความสำคัญตามแนวคิดที่แสดงถึงความหมายหรือความเข้าใจร่วมกันของสถานะความอยู่ดีมีสุขโดยรวมของคนไทย 7 ตัวชี้วัดไว้ว่า” ความอยู่ดีมีสุขหมายถึงการมีสุขภาพอนามัยที่ดีทั้งร่างกายและจิตใจมีความรู้มีงานทำที่ทั่วถึงมีรายได้พอเพียงต่อการดำรงชีพมีครอบครัวที่อบอุ่นมั่นคงอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดีและอยู่ภายใต้ระบบบริหารจัดการที่ดีของภาครัฐ“โดยรายงานการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศให้นิยามของแต่ละตัวชี้วัดไว้ว่า

1) สุขภาพอนามัยเป็นองค์ประกอบที่สำคัญประการแรกของความอยู่ดีมีสุขการมีสุขภาพอนามัยที่ดีหมายถึงภาวะที่ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บอันเกิดจากการสร้างสุขภาพที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายจิตใจอารมณ์และสติปัญญารวมถึงการมีภาวะโภชนาการที่ดีการรู้จักป้องกันดูแลสุขภาพที่ดีของตนเอง และสามารถเข้าถึงบริการสาธารณสุขซึ่งจะทำให้คนมีอายุยืนยาวสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างปกติสุขสร้างสรรค์ประโยชน์แก่ตนเองครอบครัวและสังคมได้อย่างเต็มศักยภาพ

2) ความรู้เป็นปัจจัยสำคัญที่สุดในการยกระดับความอยู่ดีมีสุขของคนไทยเพราะความรู้ช่วยเสริมสร้างศักยภาพของคนให้มีทักษะความสามารถในการปรับตัวได้อย่างรู้เท่าทันในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วการที่คนเราจะมีความรู้ได้นั้นจะต้องได้รับการศึกษาการศึกษาจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างโอกาสและพัฒนาสติปัญญาและกระบวนการการเรียนรู้ของคนให้สามารถ” คิดเป็นทำเป็น “เรียนรู้ที่จะพึ่งตนเองและใช้ประสบการณ์ศักยภาพและทักษะของคนให้เป็นประโยชน์ในการปฏิบัติภารกิจในสังคมได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ

3) ชีวิตการทำงานเป็นปัจจัยกำหนดความอยู่ดีมีสุขของคนนอกจากจะต้องมีสุขภาพอนามัยที่ดีได้รับการศึกษาแล้วการทำงานจะเป็นที่มาของรายได้และอำนาจซื้อซึ่งนำไปสู่การสร้างความสำเร็จและคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นการมีงานทำที่ดีมีความมั่นคงและปลอดภัยในการทำงานมีรายได้

ต่อเนื่องส่งผลให้คนเราสามารถดูแลความเป็นอยู่ของตนเองและครอบครัวให้อยู่ดีมีสุขได้และยังประโยชน์ต่อเศรษฐกิจและสังคมโดยรวม

4) รายได้และการกระจายรายได้ความขัดสนในด้านรายได้ในการยังชีพการมีปัญหาค่าความยากจนที่รุนแรงและความไม่เท่าเทียมกันของรายได้ในระดับสูงย่อมสะท้อนการอยู่อย่างเป็นทุกข์ในสังคม ดังนั้นความอยู่ดีมีสุขที่สำคัญประการหนึ่งคือการเสริมสร้างการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่เอื้อประโยชน์ต่อประชาชนให้มีฐานะความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นมีอำนาจซื้อเพียงพอต่อการดำรงชีวิตที่ได้มาตรฐานและการหลุดพ้นจากปัญหาความยากจนและมีการกระจายรายได้ในกลุ่มต่างๆในสังคมอย่างเท่าเทียมกันอันจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนอย่างแท้จริง

5) ชีวิตครอบครัวครอบครัวเป็นสถาบันพื้นฐานทางสังคมที่มีความสำคัญยิ่งต่อคนในการดำรงชีวิตความสัมพันธ์ในครอบครัวถือว่าเป็นประเด็นสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อ” ความอยู่ดีมีสุข “ ครอบครัวอยู่ดีมีสุขคือครอบครัวที่มีความรักความอบอุ่นรับทราบหน้าที่ของครอบครัวมีความสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อกันลดปัจจัยเสี่ยงของครอบครัวสามารถพึ่งตนเองได้และมีการเชื่อมต่อกับสังคม

6) สภาพแวดล้อมในการดำรงชีวิตเป็นอีกมิติหนึ่งที่มีความสำคัญต่อความอยู่ดีมีสุข สภาพแวดล้อมที่ดีย่อมส่งผลต่อสุขภาพร่างกายและจิตใจที่ดีเอื้อต่อการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตในสังคมการมีสภาพแวดล้อมที่ดีหมายถึงความรวมถึงการมีที่อยู่อาศัยที่มั่นคงการได้รับบริการสาธารณสุขที่พอเพียงและมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินอนามัยสิ่งแวดล้อมที่ดีทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการดำรงชีวิตให้เกิดการความอยู่ดีมีสุขของคน

7) การบริหารจัดการที่ดีของรัฐความอยู่ดีมีสุขของประชาชนส่วนหนึ่งจะขึ้นอยู่กับการบริหารจัดการที่ดีของภาครัฐมีการดูแลคนในสังคมให้มีสิทธิและเสรีภาพในการดำรงชีวิตมีส่วนร่วมในการพัฒนาและตรวจสอบภาครัฐได้รับการปฏิบัติที่เท่าเทียมกันตามกฎหมายและรัฐกับประชาชนมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันนำไปสู่สังคมที่คนในสังคมจะอยู่ดีมีสุขตลอดไป

2.2.2 แนวคิดองค์กรแห่งความสุข (Happy Workplace)

ชาญวิทย์ วสันต์ธนารัตน์ (2551 อ้างถึงใน เศรษฐภูมิ วรรณไพศาล, 2552:17-18) กล่าวว่า สังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จนทำให้มนุษย์ขาดหลักยึดในการดำเนินชีวิตที่ถูกต้อง คนทำงานส่วนใหญ่เชื่อว่าการมีความสุข คือการมีเงินทองมากๆ โลกวัตถุนิยมทำให้คนทำงานทุกวันนี้ทำงานหนักมากขึ้น จนขาดการใส่ใจกับสุขภาพของตัวเอง ขาดการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อสังคมรอบ

ข้าง จนนำไปสู่ปัญหาครอบครัวและปัญหาสังคม สิ่งเหล่านี้เกิดจากการขาดคุณภาพชีวิตที่ดี หรือ การขาดความสุขในการดำเนินชีวิตที่เหมาะสมกับตัวเอง ด้วยเหตุนี้แนวคิดองค์กรแห่งความสุขจึง เป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างนายจ้างและลูกจ้าง โดยให้การดูแลเอาใจใส่ และจัด สภาพแวดล้อมในที่ทำงานให้เอื้ออำนวยแล้วเกิดการทำงานอย่างมีความสุข รวมถึงการจัดระบบ สวัสดิการที่ดี ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเพื่อนร่วมงาน การเพิ่มพูนความรู้ความสามารถ ตลอดจน การปลูกฝังการทำประโยชน์ให้สังคม อาจกล่าวได้ว่าแนวคิดองค์กรแห่งความสุข เป็นเครื่องมือการ บริหารจัดการองค์กรเพื่อความยั่งยืนอีกอย่างหนึ่ง ซึ่งไม่ใช่เพียงแต่การสร้างความสุขในที่ทำงาน แต่ หมายถึงความสุขรอบด้านทั้งในที่ทำงาน และความสุขจากการใช้ชีวิต เพราะสิ่งเหล่านี้ล้วนส่งผล ต่อประสิทธิภาพในการทำงานของพนักงาน

นอกจากนี้โลกมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ทุกวัน อาจส่งผลให้คนเราไม่มีความสุข รวมถึงองค์กร ไม่ว่าใหญ่หรือเล็ก หากเจอการเปลี่ยนแปลงย่อมได้รับผลกระทบทั้งสิ้น เพราะความจริงทุกวันนี้ เศรษฐกิจ การเมือง สังคม เป็นสิ่งที่ไม่สามารถควบคุมได้ ต้องปล่อยให้เป็นไปตามวิถีทางเมื่อมัน เกิดขึ้นแล้ว จะทำอย่างไรให้อยู่กับความเปลี่ยนแปลงนั้นได้ คนที่อยู่อย่างมีความสุขได้ ก็คือคนที่ ยอมรับการเปลี่ยนแปลงและอยู่กับการเปลี่ยนแปลงนั้นได้ โดยเห็นได้อย่างชัดเจนที่ทุกวันนี้มนุษย์ ไม่สูญพันธุ์ เพราะมนุษย์มีการปรับตัวอยู่ตลอดเวลา เช่นเดียวกัน หากองค์กรจะอยู่รอดได้ องค์กร ต้องยอมรับการเปลี่ยนแปลงและปรับสภาพให้อยู่กับการเปลี่ยนแปลงนั้นเช่นกัน ดังนั้นสิ่งที่องค์กร ต้องการมากที่สุด คือ องค์กรมีการเติบโตอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน และเป็นสิ่งที่ตอบโจทย์ได้อย่าง ชัดเจนว่าคนจะมือนาคศหรือไม่ โดยมีการเปรียบองค์กรในยุคใหม่ว่าต้องทำให้เหมือน “หมี” ที่ พร้อมจะก้าวกระโดดอยู่ตลอดเวลา คนในองค์กรก็เช่นเดียวกัน ต้องพร้อมที่จะกระโดดจากรูปแบบ เก่าไปสู่รูปแบบใหม่เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

องค์กรที่มีความสุขจะต้องประกอบไปด้วยหัวสำคัญหลายประการ คือ การทำงานเป็นทีม (teamwork) การมีความสุข (happy) มีความคิดสร้างสรรค์ที่นำไปสู่ความก้าวหน้า (creativity) เพราะ หากองค์กรนั้นๆมีคนทำงานด้วยความสุข ก็จะส่งผลให้คนในองค์กรมีความเป็นมืออาชีพในงาน ของตน มีครอบครัวที่อบอุ่น มีความเอื้อเพื่อต่อสังคมรอบข้าง มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี จนมี ความมั่นคงในชีวิต สิ่งแรกก็ตามมาคือ คนมีความสุขในการทำงาน คนในองค์กรมีที่ทำงานน่าอยู่ จะส่งผลให้ที่ทำงานเหมือนบ้านหลังที่สอง สภาพแวดล้อมในที่ทำงานดี มีความสะอาดตาสะอาดใจ ในที่ทำงาน ปัญหาความขัดแย้งในที่ทำงานลดลง สิ่งที่สองก็ตามมาคือ คนรักองค์กรเหมือนกับรัก

บ้านของตัวเอง และสุดท้าย หากองค์กรมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน จะส่งผลให้คนในองค์กรมีความสามัคคี เกิดความร่วมมือเอื้ออาทรต่อกัน สิ่งที่สามที่ตามมาคือ การทำงานเป็นทีม ด้วยเหตุนี้ นายแพทย์ชาญวิทย์จึงมองว่า ความสุขในองค์กรจะเกิดขึ้นมาได้ต้องเริ่มจากการสร้างความสุขให้เกิดขึ้นกับคนก่อน โดยใช้แนวคิดและหลักการสร้างองค์กรแห่งความสุข แบบความสุข 8 ประการ ซึ่งโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UNDP) ได้กำหนด ตัวชี้วัดความก้าวหน้าของมนุษย์ เรียกว่า ความสุข 8 ประการ ได้แก่

- 1) ความสุขทางกาย ซึ่งเป็นความสุขที่เกิดจากการที่มีสุขภาพดี แข็งแรงทั้งกายและใจ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการรู้จักใช้ชีวิตเป็น สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่
- 2) น้ำใจงาม ความมีน้ำใจเอื้ออาทรต่อกันและกัน ในองค์กรเป็นสิ่งที่สำคัญ เพราะคนเราอยู่คนเดียวในโลกนี้ไม่ได้ ต้องรู้จักแบ่งปันอย่างเหมาะสม
- 3) ทางสายกลาง ต้องรู้จักการผ่อนคลาย ไม่ว่าจะเป็นการทำงาน หรือการใช้ชีวิต ต้องนำทางสายกลางมาใช้ ต้องรู้จักการปล่อยวาง เพื่อไม่ให้รู้สึกกดดันมากเกินไป
- 4) พัฒนาสมอง ความสุขจากการได้เรียนรู้ พัฒนาสมองตัวเองจากแหล่งต่างๆ จะนำไปสู่ความเป็นมืออาชีพและส่งผลต่อความก้าวหน้าในการทำงาน
- 5) การมีคุณธรรม อันเป็นสิ่งจำเป็นพื้นฐานของการอยู่ร่วมกันของมนุษย์ในสังคม ความสุขของคนทำงานเกิดได้จากธรรมะ จริยธรรม ความซื่อสัตย์ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญของมนุษย์ทุกคนที่องค์กร. ที่องค์กรควรจะมีซึ่งคุณธรรมดังกล่าว
- 6) รู้จักใช้เงินให้เป็น สามารถจัดการรายรับรายจ่ายของตนเองได้ มีเงินรู้จักเก็บรู้จักใช้ เป็นหนี้ให้พอดี มีชีวิตที่เหมาะสมกับตนเอง
- 7) สร้างความสุขจากครอบครัวที่ดี ครอบครัวที่เข้มแข็งย่อมเป็นครอบครัวที่อบอุ่นและมั่นคง ก่อให้เกิดกำลังใจที่ดีในการทำงาน เหมือนเป็นภูมิคุ้มกันที่ช่วยให้เผชิญกับอุปสรรคต่างๆ ในชีวิต
- 8) ความสุขที่เกิดจากสังคมที่ดี สังคมที่ดีจะเกิดขึ้นได้เมื่อสังคมนั้นมีความรักความสามัคคี เอื้อเฟื้อต่อคนในชุมชน คนทำงาน

โดยความสุขทั้ง 8 ประการสร้างได้เพื่อให้เกิดความสุขที่ใหญ่ที่สุด คือ การสร้างความสุขในที่ทำงาน เมื่อสร้างสุขในที่ทำงานแล้ว ความสุขที่เกิดจากการดำรงชีวิตที่เหมาะสม มีผลงานที่ดี มีความมั่นคงในอาชีพ ได้รับค่าตอบแทนและสวัสดิการที่ดี เกิดความรู้สึกมีคุณค่าต่อองค์กร มีความสัมพันธ์ระหว่างพนักงานและผู้บริหารที่ดี มีแรงจูงใจในการทำงานมากขึ้น มีความรู้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต ก่อให้เกิดแรงงานที่มีคุณค่าของประเทศ

2.2 เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นิตานาด อินทะเล (2550) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การวัดระดับความสุขของประชาชน: กรณีศึกษา เขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะขามน้อย อำเภอเกาะยาว จังหวัดพังงา วัดดูประสงค์ 3 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษา และวัดระดับความสุขของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะขามน้อย 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้อง และส่งผลกระทบต่อความสุขของประชาชน 3) เพื่อใช้ประกอบเป็นแนวทางการพัฒนาในการสร้างความสุขให้แก่ประชาชนขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะขามน้อย วิธีการศึกษา ใช้ข้อมูลจากการออกแบบสอบถามประชาชน โดยกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป และเป็นผู้ที่อาศัยในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะขามน้อย 1 ปี การกำหนดตัวอย่างใช้สูตรของ Taro Yamane จึงได้จำนวนตัวอย่าง 346 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม SPSS for window สถิติพื้นฐานที่ใช้ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษาพบว่า ระดับความสุขของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะขามน้อย อำเภอเกาะยาว จังหวัดพังงา อยู่ในระดับมากที่สุด 1 ด้าน คือ ด้านชีวิตครอบครัว อยู่ในระดับมาก 3 ด้าน คือ ด้านการมีรายได้ และการกระจายรายได้ ด้านการมีงานทำอย่างทั่วถึง และด้านสุขภาพอนามัย อยู่ในระดับปานกลาง 4 ด้าน คือ ด้านการมีสาธารณูปโภค ด้านความรู้ และการศึกษา ด้านสภาพแวดล้อม และด้านการบริหารจัดการที่ดีทั้งภาครัฐ และเอกชน เมื่อเฉลี่ยในภาพรวม แล้วระดับความสุขของประชาชนอยู่ในระดับปานกลาง

สาสินี เทพสุวรรณ (2550) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ดัชนีความอยู่ดีมีสุขมวลรวมของคนไทย มีวัดดูประสงค์ 3 ประการคือ 1) ศึกษาองค์ประกอบ และตัวชี้วัดที่เหมาะสมสำหรับการหาดัชนีความอยู่ดีมีสุขมวลรวมในเชิงภาวะวิสัย 2) การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างเพศ อายุ และกลุ่มเกษตรกร และกลุ่มที่ไม่ใช่เกษตรกร 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความอยู่ดีมีสุขเชิงอัตวิสัย (Subjective Well-being) และเชิงภาวะวิสัย (Objective Well-being) วิธีการศึกษา ใช้ข้อมูลจากโครงการวิจัยบูรณาการเชิงพื้นที่เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนอย่างมีส่วนร่วมในภูมิภาคตะวันตก: การพัฒนาตัวชี้วัดความอยู่ดีมีสุข พ.ศ.2548 ในจังหวัดชัยนาท ของสถาบันวิจัยประชากร และสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้ที่มีอายุ 20 ปีขึ้นไป ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 1,838 คน ในการประเมินระดับความอยู่ดีมีสุขของประชาชน มีวิธีการวัดอยู่ 2 ประการ คือ ความอยู่ดีมีสุขเชิงอัตวิสัย และความอยู่ดีมีสุขเชิงภาวะวิสัย ซึ่งองค์ประกอบที่นำมาใช้ในการวัดความอยู่ดีมีสุขเชิงภาวะวิสัยมี

ทั้งหมด 6 ด้าน คือ 1) ด้านเศรษฐกิจ 2) ด้านสภาพแวดล้อมในสังคม 3) ด้านครอบครัว 4) ด้านสุขภาพอนามัย 5) ด้านวัฒนธรรม และความเชื่อ 6) ด้านการศึกษา สำหรับการหาความสัมพันธ์ระหว่างความอยู่ดีมีสุขในเชิงอัตวิสัย และภาวะวิสัยจะใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) มีค่าระหว่าง -1 ถึง 1 คะแนนผลการศึกษพบว่า ดัชนีความอยู่ดีมีสุขมวลรวมของผู้ชายสูงกว่าผู้หญิงกลุ่มอายุ 20-39 ปี สูงกว่ากลุ่มอายุอื่นๆ และกลุ่มที่มีอาชีพเกษตรกรรมสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ใช่เกษตรกร ทางด้านความสัมพันธ์ระหว่างความอยู่ดีมีสุขแต่ละประเภท พบว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญ และการสร้างดัชนีความอยู่ดีมีสุขโดยการให้ค่าถ่วงน้ำหนักต่างกันจะมีผลทำให้ดัชนีความอยู่ดีมีสุขมวลรวมสูงขึ้นกว่าการถ่วงน้ำหนักเท่ากัน ทั้งนี้เป็นเพราะการถ่วงน้ำหนักดังกล่าว เป็นการถ่วงน้ำหนักจากการให้ประชาชนลำดับความสำคัญของเหตุผลที่ก่อให้เกิดความสุขด้วยตนเอง ดังนั้นการกำหนดนโยบายเพิ่มความสุขของประชาชนควรคำนึงถึงความเห็นของประชาชนเป็นหลัก

เริงชัย ต้นสุชาติ และชรรณชุก คำแก้ว (2551) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ดัชนีความสุข และความอยู่ดีมีสุขของสมาชิกชุมชนในมูลนิธิโครงการหลวง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงดัชนีชี้วัดความสุขและความอยู่ดีมีสุขในระดับบุคคล ประเมินความสุข และความอยู่ดีมีสุขในระดับบุคคลจากดัชนีชี้วัด และจากการประเมินด้วยตนเอง และวิเคราะห์ปัจจัยที่กำหนดความสุขและความอยู่ดีมีสุขของสมาชิกชุมชนในมูลนิธิโครงการหลวง วิธีการศึกษา ใช้ข้อมูลจากการสุ่มตัวอย่างสมาชิกโครงการหลวงจากศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่ปูดหลวง และทุ่งหลวง จำนวน 469 ตัวอย่าง วิเคราะห์โดยใช้เทคนิควิธีการทางเศรษฐมิติ เนื่องจากลักษณะคำตอบเกี่ยวกับการประเมินความสุขของตัวอย่างมี 5 ทางเลือก และอยู่ในลักษณะเรียงลำดับจากน้อยไปหามาก ดังนั้นการศึกษาหาความสัมพันธ์จึงใช้แบบจำลองทางเศรษฐมิติ คือ แบบจำลองโพรบิตแบบเรียงลำดับ (Ordered probit model) จากนั้นคำนวณหาผลกระทบหน่วยสุดท้าย (Marginal effect) ผลการศึกษาพบว่าดัชนีความสุข และความอยู่ดีมีสุขประกอบไปด้วย 8 หมวดคือ เศรษฐกิจ ครอบครัว สุขภาพ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมสวัสดิการสังคม และธรรมาภิบาล โดยพบว่ากลุ่มตัวอย่างให้น้ำหนักดัชนีชี้วัดหมวดเศรษฐกิจมากที่สุด แต่เมื่อพิจารณาความแตกต่างทางด้านชนเผ่าพบว่า ชนเผ่ากะเหรี่ยงและม้งจะให้ความสำคัญกับครอบครัวมากที่สุด ซึ่งแตกต่างจากชนมูเซอ และลื้อที่ให้ความสำคัญกับเศรษฐกิจมากที่สุด โดยความสุขเฉลี่ยที่ได้จากตัวชี้วัด และการประเมินด้วยตนเองอยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนี้จาก

การวิเคราะห์ปัจจัยที่กำหนดความสุขในแต่ละระดับด้วยแบบจำลองแบบโพรบิตแบบเรียงลำดับ พบว่า คำนึงหมวดครอบครัว สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมมีนัยสำคัญทางสถิติ

เชษฐภูมิ วรรณไพศาล (2552) ได้ทำการศึกษาเรื่องเศรษฐศาสตร์ว่าด้วยความสุข กรณีศึกษากลุ่มแรงงานตัดเย็บของบริษัท ภัทาลำพูน จำกัด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเบื้องต้นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อความสุข ในทรนสนะกลุ่มตัวอย่างแรงงานตัดเย็บของบริษัท ภัทาลำพูน จำกัด ในเรือสหพัฒนา วิธีการศึกษาโดยได้ทำการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามแรงงานจำนวน 500 ตัวอย่าง โดยวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อความสุขของกลุ่มแรงงานตัดเย็บบริษัท ภัทาลำพูน จำกัด ด้วยการคำนวณผลไคสแคว้แบบโลจิท (Logit model) ด้วยเทคนิควิธีวิเคราะห์การประมาณภาวะความน่าจะเป็นสูงสุด (Maximum likelihood: MLE) และเทคนิควิธีวิเคราะห์ส่วนเพิ่ม (marginal effects) ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความสุขของกลุ่มแรงงานแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มได้แก่ กลุ่มที่ 1 คือ กลุ่มปัจจัยแรงงานที่มีความสุขเพิ่มขึ้นร้อยละ 10 ขึ้นไป ได้แก่ ปัจจัยด้านระดับการศึกษา และปัจจัยด้านการสมรส กลุ่มที่ 2 คือ กลุ่มปัจจัยแรงงานที่มีความสุขเพิ่มขึ้นร้อยละ 5 ขึ้นไป ได้แก่ ปัจจัยด้านการมีเงินใช้สอยอย่างคล่องมือในแต่ละเดือน และปัจจัยการมีบัตรประกันสังคมของแรงงาน และกลุ่มที่ 3 คือ กลุ่มปัจจัยแรงงานที่มีความสุขเพิ่มขึ้นน้อยกว่าร้อยละ 5 ได้แก่ ปัจจัยด้านการมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นในองค์กร

รังสรรค์ ภิรมย์ (2552) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การวัดระดับความสุขของประชากรในอำเภอสาร์กิ จังหวัดเชียงใหม่ โดยการศึกษาวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคม 2) เพื่อศึกษาระดับความสุข จากตัวชี้วัดความสุขของประชากร 3) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อระดับความสุขของประชากร โดยทั้ง 3 วัตถุประสงค์ศึกษาจากประชากรอำเภอสาร์กิ จังหวัดเชียงใหม่ โดยข้อมูลที่ใช้ศึกษา เป็นข้อมูลปฐมภูมิที่ได้มาจากการออกแบบแบบสอบถามประชากรในอำเภอสาร์กิ จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 150 คน และใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน ซึ่งในแต่ละขั้นตอนจะสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม และทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ และการทดสอบความสัมพันธ์โดยใช้ไคสแคว้ในการทดสอบ ผลการศึกษาพบว่าในระดับความสุขโดยรวมทั้ง 8 หมวดของประชากรในอำเภอสาร์กิ จังหวัดเชียงใหม่ มีความสุขในระดับมาก และผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อระดับความสุขกับระดับความสุขในหมวดต่างๆ โดยใช้การทดสอบแบบไคสแคว้พบว่าสถานภาพสมรสเท่านั้นที่เป็นปัจจัยที่ไม่มีมีความสัมพันธ์กับ

ระดับความสุข ส่วนรายได้เฉลี่ยต่อเดือน เงินออม หนี้สิน เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพจาก
การทดสอบแบบไคสแควร์พบว่า เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อระดับความสุขของประชากรใน
อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved